herpy

SALAMANDRAR

Black-spotted Stout Newt

Pachytriton brevipes

Pachytriton brevipes är en kraftig, glatthudad och helt vattenlevande salamander på 14-19 cm från klara, svala och snabbt strömmande bergsbäckar i sydöstra Kina. Den är medel- till mörkbrun med många svarta fläckar och en bred, åraformad svans. Den är revirhävdande och aggressiv och kräver svalt, syrerikt vatten.

Familj: Salamandridae **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**14-19 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**9-15 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Akvatisk**
Biotop	**Bergsskog och våtmark**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**60 × 30 × 35 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**14-18 °C**
Temperatur, natt	**12-16 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Akvaterrarium** djup 20-25 cm
Vattentemperatur	**14-18 °C**
UVB	**Behövs inte**
Föda	**Insekter, ryggradsdjur och maskar/sniglar**
Hålls	**Ensamma eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Larver i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Ägg per säsong	**40**
Larvtid	**80-110 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Små vattendjur (dafnier, myggolarver)**
Yngelvård	**Vaktar äggen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Pachytriton brevipes är en stor och kraftigt byggd vattensalamander. Vuxna djur mäter 14-19 cm inklusive svans, de flesta 15-18 cm. Kroppen är tjock och huden slät, utan de vårtor som de flesta andra vattensalamandrar har. Huvudet är stort och platt med tydliga läppveck som ger munnen ett fiskaktigt gap, benen är korta och tårna trubbiga, och svansen är bred, sammantryckt från sidorna och rundad i spetsen som en åra. Djuret andas både med lungor och genom huden.

Rygg, huvud och svans är medelbruna till mörkt chokladbruna och täckta av många svarta prickar. Buken varierar mycket i färg, från spräcklig till ljusbrun, gul eller orange i fläckar och upp till helt svart. Hanar i parningsstämning kan få vita till blåvita fläckar på svansen, men de är mindre tydliga än hos de närmaste släktingarna i släktet.

Släktet *Pachytriton* rymmer i dag över tio beskrivna arter, och flera beskrevs först under de senaste åren. Djur i handeln är därför ofta felbestämda, och djur som säljs som *P. brevipes* kan tillhöra andra arter. I handeln förväxlas släktet också med *Cynops*, men dess arter är långt mer aggressiva och lever uteslutande i vatten. Livslängden är inte dokumenterad för arten. Djur av släktet kan bli minst 9 år i fångenskap, och den övre gränsen på 15 år är lånad från *Paramesotriton hongkongensis*.

Hudgiftet är inte undersökt hos *P. brevipes*. Nära släktingar i familjen har ett milt giftigt hudsekret, och arten behandlas därför på samma sätt: tvätta händerna före och efter all kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun.

Utbredning och livsmiljö

Pachytriton brevipes lever i sydöstra Kina. De flesta registrerade fynden kommer från provinsen Fujian, och dessutom har arten hittats i Zhejiang, Jiangxi och Guangdong, och det finns enstaka fynd från Anhui. Genetiskt undersökta djur härstammar från bergen Wuyi i Fujian och Junfeng i Jiangxi. Flera av de övriga fynden kan omfatta nära släktingar, eftersom artgränserna i släktet har varit oklara.

Arten är inte bedömd som hotad, men utbredningen krymper, sannolikt på grund av föroreningar och förlust av livsmiljö.

> **Naturlig utbredning:** Kina.

LIVSMILJÖ

Livsmiljön är klara, snabbt strömmande och syrerika bergsbäckar med svalt och näringsfattigt vatten. Födoämnen är sparsamma i den sortens vatten, och djuren klarar sig genom att hålla revir och försvara dem mot artfränder. Arten är nästan uteslutande vattenlevande och lämnar bara vattnet om den blir mobbad av ett mer aggressivt djur.

Den är ett rovdjur som äter maskar, insekter och småfisk, och den tar födan genom att suga in den med en snabb rörelse av munnen.

Skötsel

TERRARIET

Det finns bara lite kunskap om skötseln av *Pachytriton brevipes*, och mycket av det som är känt om släktet gäller handelsdjur vars art inte är säker. Arten lever i klara, svala och syrerika bergsbäckar i sydöstra Kina. *Paramesotriton hongkongensis* lever i liknande bäckar längre söderut och ställer samma krav på vattnet.

P. brevipes hålls i ett rent akvarium med djupt, svalt och syrerikt vatten. Vattnet måste åtminstone täcka djuren helt, och djupare är bättre för hälsan: 20-25 cm i ett akvarium på 60 × 30 × 35 cm är ett bra mått för två djur. Räkna med minst 20-40 liter per djur och ett bra filter. Håll akvariet svalt, utan direkt sol, och värm inte med lampor.

Täck botten med fin sand eller grus som är för stort för att sväljas; djuren är ivriga ätare och kan suga in underlaget tillsammans med födan. Det måste finnas minst ett gömsle per djur, och flera siktskydd ger djuren platser att dra sig tillbaka till, så att det blir färre sammandrabbningar. Gömslen kan vara bitar av PVC-rör, lerkrukor, akvariedekorationer och platta stenar som vilar på en annan sten. Ge en flytande plattform eller flytande växter till sjuka eller svaga djur.

Locket måste sitta tätt: djuren kan hoppa upp ur vattnet med den kraftiga svansen, och även om de sällan klättrar kan det inte uteslutas. Ett djur som ständigt vilar vid vattenytan eller kommer upp ur vattnet har ett problem och måste observeras noga för sjukdom eller mobbning.

Djuren hålls inte tillsammans med andra arter. Fiskar stympas eller äts, och andra salamandrar kan förlora lemmar.

TEMPERATUR

Håll vattnet på 14-18 °C på dagen och 12-16 °C på natten. Kortvarigt tål de 21-24 °C, men längre tid över 18 °C går ut över hälsan. Siffrorna är en uppskattning för ett djur från svala bergsbäckar, och en nedre gräns är inte dokumenterad. På sommaren kan en kylfläkt eller ett kylaggregat behövas.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten spelar ingen roll för ett helt vattenlevande djur. I ett slutet akvarium är den hög av sig själv; rutans 70-90 % är en uppskattning. Se till att luften över vattnet inte blir stillastående och varm.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattnet ska vara rent, syrerikt och i rörelse. Ett kraftigt filter (lådfilter, bottenfilter eller invändigt filter) är nödvändigt; svampfilter och luftstenar är mindre effektiva och kräver tätare vattenbyten. Aktivt kol och ammoniakbindande harts kan användas i filtret. Byt 10-20 % av vattnet varje vecka, oavsett filter. Kranvatten behandlas med vattenberedare mot klor, kloramin och tungmetaller innan det används.

Djur från bäckar är känsliga för gifter och svängningar i pH. Arten är härdig och tål dåligt vatten under en kort period, men längre tid med dåliga förhållanden går ut över hälsan. Undvik tvål, rengöringsmedel och handkräm nära vattnet.

LJUS OCH UVB

UVB är inte nödvändigt. Djuren lever i skuggiga bäckar, och ljuset ska inte vara starkt. Belysningen kan anpassas efter eventuella växter, och direkt sol undviks, eftersom den värmer vattnet.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Djuren är glupska och äter maskar, insekter, frysta röda myggurvor, oxhjärta, fisk, torrfoder i pellets och små mängder magert kött. Fodret sugs in, så bitarna ska ha en storlek som är lätt att svälja, för större bitar kämpar de om. Foderrester tas bort omedelbart, så att vattenkvaliteten håller. Utfodra så långt möjligt i varsin ände av akvariet eller från handen, så att djuren inte biter varandra under utfodringen.

BETEENDE OCH HANTERING

Pachytriton brevipes är revirhävdande och aggressiv. I näringsfattiga bäckar blir födan knapp, och djuren försvarar därför ett område mot artfränder. Bett syns som krökta märken i huden eller saknade lemmar och kan vara dödliga, ibland för båda djuren. I ett litet akvarium bör djuren inte hållas tillsammans. Arten kan hållas i små grupper om varje djur har sitt eget revir (gömställe), men aggression ses fortfarande vid utfodring och tvister om utrymmet. När ett nytt djur kommer till ändras hela inredningen, så att alla djur måste etablera ett nytt revir.

Ett väletablerat djur rör sig runt i akvariet utan att jaga eller gömma sig. Tappar ett djur i vikt, har upprepade bettsår eller hela tiden håller sig vid ytan eller på land, kan det enda svaret vara att flytta det till ett eget akvarium.

Djuren kommunicerar med luktämnen. Svansviftning ses hela året hos båda könen och är inte alltid parningsbeteende; hanen vickar vilt när han vill att en hona ska lägga märke till honom, och båda könen vickar lätt när de närmar sig varandra eller störs. Lätt nafsande i svansen från en hona är harmlöst, men ihållande nafsande är aggression.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könsmognad är inte dokumenterad för arten. Hanarna kan kännas igen i parningsdräkt: kloaken är uppsvälld, och i spänt tillstånd kan 2 mm långa hårliknande papiller sticka fram ur den, och de har vita fläckar på sista tredjedelen av svansen. Utanför parningsdräkt kan könen någorlunda säkert kännas igen på kloaköppningen, som är längre hos hanen, och på huvudet: hos honor i gott hull är huvudet högst lika brett som kroppen sett ovanifrån, medan hanarnas huvuden är bredare i förhållande till kroppen. Hanarna föredrar mycket runda honor.

PARNING

Parning och äggläggning hos *P. brevipes* är inte dokumenterade. Hos djur som i handeln har sålts som "*Pachytriton labiatus*" och sannolikt är *Pachytriton granulosus* eller *Pachytriton inexpectatus* närmar sig hanen en rund hona och vickar kraftigt med svansen mot henne, och båda könen kan knuffa på kloaken för att testa mottagligheten. Stannar honan ställer sig hanen framför henne och fortsätter att vicka; flyr hon spärrar han vägen. När honan står stilla går hanen bort med svansen i smalare och smalare vågor, och honan följer efter, rör vid svansen och nafsar i den. Sedan lyfter han svansen och avsätter spermapaketet på underlaget, och honan tar upp det med kloaken. En hona som flyr jagas och angrips.

ÄGG OCH LARVER

Uppfödning i fångenskap är sällsynt. Spermatoforer har setts hos arten, men ägg är inte dokumenterade. Hos samma handelsdjur ("*P. labiatus*") är kullen omkring 40 ägg, som honan lägger i taket på urgrävda eller grottliknande gömslen och aktivt bevakar under utvecklingen; siffrorna i rutan är lånade därifrån. För att få djuren i parningsstämning hålls hanarna åtskilda från honorna under en vinterkylning och sätts ihop igen i februari eller mars.

Aggressionen är störst under parningstiden. Ett par får många gömslen och matas i var sin ände av akvariet eller från handen, så att det inte bits.

METAMORFOS

Kläcknings- och larvutveckling är inte dokumenterade för *Pachytriton brevipes*. Larvtiden i rutan (80-110 dagar) är lånad från *Paramesotriton hongkongensis*. Larverna är rovdjur och får små vattendjur som vattenloppor och små myggurvor.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Uppfödning av ungar är inte dokumenterad för *Pachytriton brevipes*. Ungar av arter som lever i bäckar har sannolikt samma grundkrav som de vuxna: svalt, rent och syrerikt vatten med vattenrörelse, gömställen för varje djur och täta vattenbyten. Utfodra i små portioner med foder som passar ungarnas mun och ta bort foderrester omedelbart. Det är en allmän rekommendation och inte kunskap om arten.

Hälsa och vanliga misstag

Typiska problem och fel:

- Dålig vattenkvalitet och för hög temperatur under längre tid. Djur från bäckar är känsliga för gifter, svängningar i pH och värme.
- Bettsår och förlorade lemmar efter strider mellan djur. Flytta det svagaste djuret till ett eget akvarium.
- Djur från handeln har ofta levt under dåliga förhållanden. De är härdiga och tål det under en period, men längre tid med dåliga förhållanden skadar hälsan.
- Yttre parasiter: djur från handeln kan ha mörkbruna, vattenlevande kvalster mellan tårna, i armhålorna, vid kloaken och längs den stora ådern bakom frambenen. De är harmlösa i få antal och kan tas bort med en pincett.
- Ett djur som ständigt ligger vid vattenytan eller kommer upp på land har ett problem.
- Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*) är en hudsvamp som dödar många europeiska salamandrar. Många östasiatiska salamandrar kan bära smittan utan symtom. Nya djur hålls därför i karantän i flera veckor, åtskilda från andra salamandrar och amfibier, med egna redskap och god handhygien.

Sök en veterinär med kunskap om amfibier om djuret slutar äta, får sår, svullnader eller missfärgad hud.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.